

İlkokul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Etilimleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlkokul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Etilimleri Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23475>

Özet

İlkokul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Etilimleri Ölçeği, Ufuk Uluçnar ve Cuma Akar tarafından 2021 yılında geliştirilen bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilkökul düzeyindeki öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini kullanmaya yönelik içsel motivasyonları ve tutumları sistematik ve güvenilir bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, öğrencilerin bilgiyi sorgulama, kanıtları değerlendirme, açık fikirli olma ve mantıksal sonuçlara ulaşma gibi temel bilişsel süreçlere yönelik etilimlerini ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçek, özellikle eğitim bilimleri ve gelişim psikolojisi alanlarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır olup, ilkökul çağındaki bireylerin bilişsel gelişimlerini destekleyici eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, 2021 yılında yayınlanan kapsamlı bir ölçek geliştirme çalışması ile belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Eleştirel Düşünme, Düşünme Etilimleri, İlkokul Öğrencileri, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Bilişsel Gelişim, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Ufuk Uluçnar, Cuma Akar.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilkökul öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerine sahip olmaktan ziyade, bu becerileri kullanma arzusunu ve etilimini ölçmektir. Eleştirel düşünme etilimi, bireyin zorluklarla karşılaşırken muhakeme etme, bilgiye üpheyle yaklaşma ve farklı bakış açıları değerlendirme konusundaki kişisel yatkınlığı ifade eder.

Ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğrencilerin eleştirel düşünme etilimlerini geliştirmeye yönelik müdahale programlarının tasarlanmasında ve uygulanmasında kullanabilecekleri güvenilir bir temel sağlamaktadır. Böylece, öğrencilerin akademik başarıları ve problem çözme yetenekleri üzerindeki potansiyel etkiler ölçülebilmektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojik yapı olarak eleştirel düşünme etilimlerini temel almaktadır. Bu yapı, genellikle hakikati arama, açık fikirlilik, analitiklik, sistematiklik ve meraklılık gibi çok boyutlu faktörlerden oluşur. Ölçeğin geliştirilmesi sırasında, ilkökul öğrencilerinin gelişim seviyesine uygun olarak bu soyut kavramların somutlaştırılmasına özen gösterilmiştir.

Uluçnar ve Akar, ölçeklerini olutururken, öğrencilerin günlük öğrenme ortamlarında karışıklaştıkları durumlara verdikleri bilişsel ve duygusal tepkileri yansıtan maddeleri kullanmıştır. Ölçeğin alt boyutları, öğrencilerin bilgiye karşı sergiledikleri sorgulayıcı ve yansıtıcı tutumu ölçmek üzere teorik çerçeveye uygun olarak belirlenmiştir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında (Uluçnar ve Akar, 2021) kapsamlı geçerlik analizleri yürütülmüştür. Yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen faktör yapısıyla uyumlu olduğunu göstermiştir.

Ayrıca, ölçek maddelerinin ilkokul öğrencileri için uygunluğunu ve ilgili yapıyı temsil etme derecesini belirlemek üzere uzman görüşlerine başvurularak kapsam geçerliği sağlanmıştır. Geçerlik katsayıları ve model uyum indeksleri gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, kaynak makalede ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Güvenirlik

İlkokul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Etilimleri Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları, ölçekten elde edilen puanların zamana ve iç tutarlılığına göre ne ölçüde kararlı ve tutarlı olduğunu belirlemek için yapılmıştır. Çalışmada, ölçeğin iç tutarlılığını hesaplamak amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır.

Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmede yeterli düzeyde uyumlu olduğunu ve ölçeğin ilkokul popülasyonunda güvenilir sonuçlar verdiğini doğrulamaktadır. Güvenirlik analizlerinin sayısal sonuçları, makalenin metodoloji ve bulgular bölümlerinde mevcuttur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal temelini belirlemek üzere yürütülen faktör analizi, eleştirel düşünme etilimleri yapısının çok boyutlu olduğunu ortaya koymuştur. Açıklayıcı Faktör Analizi, ölçeğin kaç temel bileşenden oluştuğunu belirlemiş ve maddelerin bu faktörlere dağılımını incelemiştir. Daha sonra uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi, elde edilen faktör yapısının teorik modele ne kadar uyduğunu test etmiştir.

Faktör analizleri, ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu ve ilkokul öğrencilerinin eleştirel düşünme etilimlerini alt boyutlarıyla birlikte başarıyla bir şekilde ölçebildiğini göstermiştir. Bu analizler, ölçeğin pedagojik ve psikometrik açıdan güçlü bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Ölçek, genellikle Likert tipi bir derecelendirme formatına sahiptir. Maddeler, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olanak tanıyan bir cevaplama yapısıyla sunulmuştur. (Derecelendirme detayları makalede yer almaktadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: İlkokul Öğrencileri

Age Group: Genellikle 6-11 yaş aralığı (İlkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri)

Population Details: Ölçek, eğitim bilimleri araştırmalarında kullanılmak üzere, bilişsel gelişim dönemindeki öğrencilerin tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Öğrencilerin kendi düşünme etilimleri hakkındaki algılarına dayalıdır.

Anahtar Kelimeler

Kognitif Gelişim, Eğitim Psikolojisi, Likert Ölçeği, Tutum Ölçeği, İlkokul Eğitimi, Yansıtıcı Düşünme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ufuk.ulucinar@gmail.com

Correspondence Address: Sorumlu Yazar: Ufuk Uluçınar.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek geliştirme çalışması 2021 yılında tamamlanmış ve yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik ve ticari kullanımı için gerekli izinlerin sorumlu yazar Ufuk Uluçınar'dan veya yayıncı dergi olan *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*'nden alınması gerekmektedir. Akademik araştırmalarda kullanımı genellikle referans gösterme yoluyla mümkündür.

Kaynaklar

Uluçınar, U. ve Akar, C. (2021). The Critical Thinking Dispositions Scale for Elementary School

Students: A Study of Scale Development. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 56(3), 2031-2047. doi: 10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.21.09.1673

Bu çalışmanın orijinal tam metin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir:

makalesistemi.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ilkokul-ogrencileri-icin-elestirel-dusunme-egilimleri-olcegi-toad.pdf

İlkokul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Uluçnar ve Akar (2021) tarafından yayınlanan makaleye başvurulması gerekmektedir.